

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського**  
**«Харківський авіаційний інститут»**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

вченою радою  
Національного аерокосмічного  
університету ім. М.Є. Жуковського  
«Харківський авіаційний інститут»  
19 квітня 2017 р., протокол № 13  
наказ № 178 від 19.04.2017 р.

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**  
**ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ**

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)**  
**за спеціальністю 113 Прикладна математика**  
**галузі знань 11 Математика та статистика**

**Кваліфікація: Бакалавр з прикладної математики галузі знань**  
**математика та статистика**

(із змінами, внесеними згідно з рішеннями:  
вченої ради ХАІ протокол № 9 від 20.03.2019 р.  
науково-методичної комісії ХАІ протокол № 1 від 31.08.2020 р.  
вченої ради ХАІ протокол № 9 від 28.04.2021 р.  
вченої ради ХАІ протокол № 8 від 20.04.2022 р.  
вченої ради ХАІ протокол № 9 від 20.04.2023 р.)

Освітня програма вводиться в дію  
«01» вересня 2023 р.

Ректор Національного аерокосмічного  
університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський  
авіаційний інститут»

Микола Нечипорук  
наказ № 75 від 21.04.2023 р.

Харків 2023 р.



## ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму «Обчислювальний інтелект» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 113 «Прикладна математика» в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» оновлено у зв'язку:

– зі змінами відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 113 «Прикладна математика» (наказ МОН № 1242 від 13.11.2018 р.) (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 9 від 20.03.2019 р.);

– зі зміною Національної рамки кваліфікацій (Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020, № 519) (затверджено рішенням науково-методичної комісії 2 (НМК 2) протокол № 1 від 31.08.2020 р.);

– з оновленням змісту опису освітньо-професійної програми (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 9 від 28.04.2021р.);

– з оновленням змісту опису освітньо-професійної програми (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 8 від 20.04.2022р.);

– з оновленням змісту опису освітньо-професійної програми (затверджено рішенням вченої ради ХАІ протокол № 9 від 21.04.2023р.).

Оновлення освітньо-професійної програми «Обчислювальний інтелект» проведено групою розробки та супроводу ОПП Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» у складі:

- |   |                           |               |  |
|---|---------------------------|---------------|--|
| 1 | Гарант освітньої програми | Карташов О.В. | – канд. фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри математичного моделювання та штучного інтелекту   |
| 2 | Члени групи:              | Яковлев С.В.  | – д-р фіз.-мат. наук, професор, професор кафедри математичного моделювання та штучного інтелекту |
| 3 |                           | Пічугіна О.С. | – д-р фіз.-мат. наук, професор, професор кафедри математичного моделювання та штучного інтелекту |

### Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів додаються

---

Ця освітньо-професійна програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

## ВСТУП

Відповідно до ст. 1 «Основні терміни та їх визначення» Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами) освітня програма це – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітня програма використовується під час:

- розроблення навчального плану, програм навчальних дисципліні практик;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- професійної орієнтації здобувачів фаху;
- акредитації освітньої програми, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю та спеціалізацією.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами), Стандарту вищої освіти за спеціальністю 113 «Прикладна математика» (наказ МОН № 1242 від 13.11.2018 р.) і встановлює:

- обсяг та термін навчання бакалаврів;
- загальні компетентності;
- фахові компетентності;
- програмні результати навчання;
- перелік та обсяг навчальних дисциплін для опанування компетентностей освітньо-професійної програми;
- вимоги до структури навчальних дисциплін.

Освітньо-професійна програма використовується для:

- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування індивідуальних планів студентів;
- формування робочих програм навчальних дисциплін, практик;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- акредитації освітньо-професійної програми;
- внутрішнього і зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
- атестації бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Обчислювальний інтелект» зі спеціальності 113 «Прикладна математика».

Користувачі освітньо-професійної програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- науково-педагогічні працівники, які здійснюють підготовку бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Обчислювальний інтелект» зі спеціальності 113 «Прикладна математика» в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;
- екзаменаційна комісія спеціальності 113 «Прикладна математика»;
- приймальна комісія Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

Кафедри ХАІ, які залучені для підготовки фахівців ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Обчислювальний інтелект» зі спеціальності 113 «Прикладна математика» керуються цією програмою для складання НМКД, навчальних планів, тощо.

## 1 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Освітньо-професійна програма «Обчислювальний інтелект» розроблена на основі таких нормативних документів і рекомендацій:

– Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII (зі змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;

– Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VII (зі змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

– Стандарт вищої освіти за спеціальністю 113 «Прикладна математика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН №1242 від 13.11.2018 р.). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/aa2/f2d/5d5aa2f2db1bb222307639.pdf>;

– Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 №266. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>;

– Класифікація видів економічної діяльності: ДК 009:2010 Наказ № 457 від 11.10.2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>;

– Класифікатор професій: ДК 003:2010 Наказ №327 від 28.07.2010. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>;

– ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО). Режим доступу: [https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04\\_2016\\_ESG\\_2015.pdf](https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf);

– EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій). Режим доступу: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceead970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>; <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>;

– QF ЕНЕА 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО). Режим доступу: [http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial\\_declarations/EHEAParis2018\\_Communique\\_AppendixIII\\_952778.pdf](http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf);

– ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011. Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>;

– ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013. Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-fielddescriptions-2015-en.pdf>;

– Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>.

## 2 ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ІНТЕЛЕКТ» ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 113 «ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА»

<b>1 – Загальна інформація</b>	
Повна назва ЗВО та структурного підрозділу	Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», кафедра математичного моделювання та штучного інтелекту National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute» Department of Mathematical Modeling and Artificial Intelligence
Ступінь вищої освіти	Ступінь вищої освіти – бакалавр Bachelor`s Degree
Галузь знань, спеціальність та назва кваліфікації	Галузь знань 11 Математика та статистика Field of Study 11 Mathematics and Statistics Спеціальність 113 Прикладна математика Program Subject Area 113 Applied Mathematics Кваліфікація – бакалавр з прикладної математики галузі знань математика та статистика Qualification – Bachelor of Applied Mathematics of Areas of knowledge Mathematics and Statistics
Офіційна назва ОПІ	Обчислювальний інтелект Computational Intelligence
Тип диплому та обсяг ОПІ	Диплом бакалавра, одиничний, термін навчання 3 роки 10 місяців: – на базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС; – на основі ступеня молодшого бакалавра (ОКР молодшого спеціаліста), «фахового молодшого бакалавра» – 240 кредитів. При цьому ХАІ визнає та перезараховує кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми не більше ніж 120 кредитів ЄКТС та не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти.
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію: Серія УД № 21008319 виданий 25 січня 2019 р., протокол № 126 (наказ МОН України від 05.07.2017 р. № 139-л) Термін дії 01.07.2027 р. Оновлення або модернізація освітньої програми здійснюється відповідно до розділу 5 Положення «Про розроблення та модернізацію освітніх програм ХАІ».
Цикл / рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності повної загальної середньої освіти та/або початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти (молодший бакалавр) та/або освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр та/або освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» у порядку, визначеному законодавством
Мова(и) викладання	Мовою викладання є державна мова. З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності може бути прийнято рішення про викладання однієї чи декількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису ОПІ	<a href="https://khai.edu/ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/">https://khai.edu/ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/</a>
<b>2 – Мета освітньо-професійної програми</b>	
Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця, здатного розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми з прикладної математики у професійній діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, зокрема із використанням систем та засобів обчислювального інтелекту, у сферах авіації, космонавтики та інших галузях.	
<b>3 – Характеристика освітньо-професійної програми</b>	
Предметна область	<i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> математичні методи, моделі, алгоритми та програмне забезпечення, що призначені для дослідження, аналізу, проектування процесів і систем в різноманітних конкретних предметних областях.

	<p><b>Цілі навчання:</b> підготовка фахівців, здатних: формулювати, розв'язувати й узагальнювати практичні задачі з використанням фундаментальних та спеціальних прикладних методів математичних і комп'ютерних наук; розв'язувати задачі математичного моделювання процесів і явищ в умовах невизначеності та неповноти інформації щодо функціонування системи об'єктів; будувати, досліджувати та застосовувати математичні моделі, що ґрунтуються на даних та на знаннях, створювати та експлуатувати програмне забезпечення.</p> <p><b>Теоретичний зміст предметної області:</b> Математичні методи, що застосовуються в науці, інженерії, бізнесі та промисловості, а також алгоритми і програмні засоби їх реалізації.</p> <p><b>Методи, методика та технології:</b> прикладні математичні методи та алгоритми; методика вирішення інженерних, наукових, соціально-економічних задач за допомогою спеціалізованих програмних засобів; інформаційні технології проведення комп'ютерного моделювання та обчислювального експерименту, інтелектуального аналізу даних.</p> <p><b>Інструменти та обладнання:</b> комп'ютер, комп'ютерні та соціальні мережі, спеціалізовані програмні засоби.</p>
Орієнтація ОП	Освітньо-професійна програма для підготовки бакалаврів
Основний фокус ОП	Освітньо-професійна програма встановлює кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності випускників закладу вищої освіти зі спеціальності 113 Прикладна математика освітнього ступеня «бакалавр» і державні вимоги до властивостей та якостей особи, що здобула певний освітній рівень відповідного фахового спрямування за освітньо-професійною програмою «Обчислювальний інтелект».
Особливості ОП	Освітня програма спрямована на вивчення систем та мов програмування, які сприятимуть реалізації напряму наскрізного підходу до систем автоматизованого проектування, що починається з побудови моделі і закінчується її виготовленням на станках з числовим програмним управлінням. Практика проводиться на підприємствах різних галузей промисловості.
<b>4 – Придатність випускників до працевлаштування</b>	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати за професіями згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010: 3434 Асистент математика, актуарія 3119 Стажист-дослідник 3119 Лаборант (галузі техніки) 3119 Технік (сфера захисту інформації) 3491 Лаборант наукового підрозділу (інші сфери (галузі) наукових досліджень) 3121 Технік із системного адміністрування 3121 Технік-програміст 3121 Фахівець з розробки та тестування програмного забезпечення 3121 Фахівець з розроблення комп'ютерних програм 3121 Фахівець з інформаційних технологій 3121 Фахівець з комп'ютерної графіки і дизайну 3114 Технік конфігурування комп'ютерної системи 3114 Технік обчислювального (інформаційно-обчислювального) центру 3212 Технік (природознавчі науки)
Академічні права випускників	Продовження навчання за програмою підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
<b>5 – Викладання та оцінювання</b>	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання спрямоване на розвиток критичного і творчого мислення, навчання через лабораторну практику, дистанційну освіту тощо. Лекції, мультимедійні лекції, лабораторні роботи, семінари, практичні заняття в малих групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами, підготовка кваліфікаційної роботи бакалавра.
Оцінювання	Письмові іспити, звіти з практик, презентації, поточний (модульний) контроль, тестування, захист лабораторних, практичних та розрахункових робіт, захист курсових робіт, захист кваліфікаційної роботи бакалавра.
<b>6 – Перелік компетентностей випускника</b>	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми прикладної математики у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування математичних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК01. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.  ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.  ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).  ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.  ЗК05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.  ЗК06. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.  ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.  ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.  ЗК09. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).  ЗК10. Навички у використанні інформаційних і комунікаційних технологій.  ЗК11. Здатність працювати в міжнародному контексті.  ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.  ЗК13. Навички міжособистісної взаємодії.  ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.  ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)</p>	<p><b><i>Діяльність із застосування математичних методів</i></b>  ФК01. Здатність використовувати й адаптувати математичні теорії, методи та прийоми для доведення математичних тверджень і теорем.  ФК02. Здатність виконувати завдання, сформульовані у математичній формі.  ФК03. Здатність обирати та застосовувати математичні методи для розв'язання прикладних задач, моделювання, аналізу, проектування, керування, прогнозування, прийняття рішень.</p> <p><b><i>Проектувальна діяльність</i></b>  ФК04. Здатність розробляти алгоритми та структури даних, програмні засоби та програмну документацію.  ФК05. Здатність проектувати бази даних, інформаційні системи та ресурси.</p> <p><b><i>Технологічна діяльність</i></b>  ФК06. Здатність розв'язувати професійні задачі за допомогою комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж та Інтернету, в середовищі сучасних операційних систем, з використанням стандартних офісних додатків.  ФК07. Здатність експлуатувати та обслуговувати програмне забезпечення автоматизованих та інформаційних систем різного призначення.  ФК08. Здатність використовувати сучасні технології програмування та тестування програмного забезпечення.  ФК09. Здатність до проведення математичного і комп'ютерного моделювання, аналізу та обробки даних, обчислювального експерименту, розв'язання формалізованих задач за допомогою спеціалізованих програмних засобів.</p> <p><b><i>Організаційно-управлінська діяльність</i></b>  ФК10. Здатність створення документів встановленої звітності, використання нормативно-правових документів.  ФК11. Здатність до організації роботи колективу виконавців, приймання доцільних та економічно обґрунтованих організаційних та управлінських рішень, забезпечення безпечних умов праці.</p> <p><b><i>Науково-дослідна діяльність</i></b>  ФК12. Здатність до пошуку, систематичного вивчення та аналізу науково-технічної інформації, вітчизняного й закордонного досвіду, пов'язаного із застосуванням математичних методів для дослідження різноманітних процесів, явищ та систем.  ФК13. Здатність зрозуміти постановку завдання, сформульовану мовою певної предметної галузі, здійснювати пошук та збір необхідних вихідних даних.</p>

	<p>ФК14. Здатність сформулювати математичну постановку задачі, спираючись на постановку мовою предметної галузі, та обирати метод її розв'язання, що забезпечує потрібні точність і надійність результату.</p> <p>ФК15. Здатність брати участь у складанні наукових звітів із виконаних науково-дослідних робіт та у впровадженні результатів проведених досліджень і розробок.</p> <p>ФК16. Здатність до ефективної професійної письмової й усної комунікації українською мовою та однією з офіційних мов ЄС.</p>
--	--

### 7 – Програмні результати навчання

- РН01. Демонструвати знання й розуміння основних концепцій, принципів, теорій прикладної математики і використовувати їх на практиці.
- РН02. Володіти основними положеннями та методами математичного, комплексного та функціонального аналізу, лінійної алгебри та теорії чисел, аналітичної геометрії, теорії диференціальних рівнянь, зокрема рівнянь у частинних похідних, теорії ймовірностей, математичної статистики та випадкових процесів, чисельними методами.
- РН03. Формалізувати задачі, сформульовані мовою певної предметної галузі; формулювати їх математичну постановку та обирати раціональний метод вирішення; розв'язувати отримані задачі аналітичними та чисельними методами, оцінювати точність та достовірність отриманих результатів.
- РН04. Виконувати математичний опис, аналіз та синтез дискретних об'єктів та систем, використовуючи поняття й методи дискретної математики та теорії алгоритмів.
- РН05. Уміти розробляти та використовувати на практиці алгоритми, пов'язані з апроксимацією функціональних залежностей, чисельним диференціюванням та інтегруванням, розв'язанням систем алгебраїчних, диференціальних та інтегральних рівнянь, розв'язанням крайових задач, пошуком оптимальних рішень.
- РН06. Володіти основними методами розробки дискретних і неперервних математичних моделей об'єктів та процесів, аналітичного дослідження цих моделей на предмет існування та єдиності їх розв'язку.
- РН07. Вміти проводити практичні дослідження та знаходити розв'язок некоректних задач.
- РН08. Поєднувати методи математичного та комп'ютерного моделювання з неформальними процедурами експертного аналізу для пошуку оптимальних рішень.
- РН09. Будувати ефективні щодо точності обчислень, стійкості, швидкодії та витрат системних ресурсів алгоритми для чисельного дослідження математичних моделей та розв'язання практичних задач.
- РН10. Володіти методиками вибору раціональних методів та алгоритмів розв'язання математичних задач оптимізації, дослідження операцій, оптимального керування і прийняття рішень, аналізу даних.
- РН11. Вміти застосовувати сучасні технології програмування та розроблення програмного забезпечення, програмної реалізації чисельних і символічних алгоритмів.
- РН12. Розв'язувати окремі інженерні задачі та/або задачі, що виникають принаймні в одній предметній галузі: в соціології, економіці, екології та медицині.
- РН13. Використовувати в практичній роботі спеціалізовані програмні продукти та програмні системи комп'ютерної математики.
- РН14. Виявляти здатність до самонавчання та продовження професійного розвитку.
- РН15. Уміти організувати власну діяльність та одержувати результат у рамках обмеженого часу.
- РН16. Демонструвати навички взаємодії з іншими людьми, уміння працювати в команді.
- РН17. Уміти здійснювати збір, опрацювання, аналіз, систематизацію науково-технічної інформації, уникаючи при цьому академічної недоброчесності.
- РН18. Ефективно спілкуватися з питань інформації, ідей, проблем та рішень зі спеціалістами та суспільством загалом.
- РН19. Збирати та інтерпретувати відповідні дані й аналізувати складності в межах своєї спеціалізації для донесення суджень, які відбивають відповідні соціальні та етичні проблеми.
- РН20. Демонструвати навички професійного спілкування, включаючи усну та письмову комунікацію українською мовою та принаймні однією з офіційних мов ЄС.

### 8 – Ресурсне забезпечення реалізації освітньої програми

Кадрове забезпечення	<p>Кадрове забезпечення формується, в основному за рахунок науково-педагогічних працівників кафедри математичного моделювання та штучного інтелекту, склад яких складається з достатньої кількості докторів наук, професорів, кандидатів технічних наук та доцентів. До викладання дисциплін також залучаються інші кафедри Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ». НПП задіяні у викладанні професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені та/або вчене звання та відповідають кадровим вимогам (Постанова КМУ України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 №1187 (зі змінами).</p>
----------------------	---



Матеріально-технічне забезпечення	<p>Навчання здійснюється у навчальних лабораторіях, комп'ютерних класах, аудиторіях Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ».</p> <p>Відповідає технологічним вимогам щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти згідно з діючим законодавством України (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 №1187 (зі змінами).</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Відповідно до вимог Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти згідно з діючим законодавством України (Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 №1187 (зі змінами) включає в себе бібліотечні ресурси, електронні навчальні ресурси, сайт Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» та сайт кафедри математичного моделювання та штучного інтелекту, на яких розміщена основна інформація щодо освітньої діяльності за ОПП.</p> <p>Використання віртуального навчального середовища Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» та авторських розробок науково-педагогічного складу кафедри математичного моделювання та штучного інтелекту.</p>
<b>9 – Академічна мобільність</b>	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Національним аерокосмічним університетом ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» і закладами вищої освіти України.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» і навчальними закладами країн-партнерів. ERASMUS+, а саме академічна мобільність з University of the Basque Country та Ecole Centrale de Nantes
Навчання іноземних здобувачів ВО	Навчання іноземних громадян здійснюється державною або англійською мовами. Якщо навчання здійснюється державною мовою, то у певних випадках може бути прийнято рішення про викладання однієї чи декількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами.

### 3 ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

#### 3.1 Перелік компонент ОПП

Код КОП	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>Обов'язкові компоненти ОПП</b>			
OK1	Математичний аналіз	6	іспит
OK2	Алгебра та геометрія	5	іспит
OK3	Організація та обробка електронної інформації	3	залік
OK4	Основи програмування (мова C++)	5,5	іспит
OK5	Алгебра та геометрія	4	іспит
OK6	Основи програмування (мова C++)	5	іспит
OK7	Теорія алгоритмів і математична логіка	4	іспит
OK8	Фізика	5	залік
OK9	Математичний аналіз	4,5	іспит
OK10	Іноземна мова	3	диф. залік
OK11	Навчальна практика	3	залік
OK12	Дискретна математика	4,5	іспит
OK13	Методи обчислень	4	залік
OK14	Математичний аналіз	4,5	іспит
OK15	Алгоритми і структури даних	4,5	іспит
OK16	Теорія ймовірностей	4	іспит
OK17	Диференціальні рівняння	4	іспит
OK18	Web-програмування (.Net Framework)	6,5	іспит
OK19	Дискретна математика	4,5	іспит
OK20	Математична статистика	4,5	іспит
OK21	Методи обчислень	4,5	іспит
OK22	Ознайомча практика	3	залік
OK23	Enterprise додатки (мова Java)	3	залік
OK24	Аналіз даних	3,5	залік
OK25	Бази даних та інформаційні системи	5	іспит
OK26	Випадкові процеси	4	іспит
OK27	Методи оптимізації	4,5	іспит
OK28	Функціональний аналіз	3,5	іспит
OK29	Рівняння математичної фізики	4	іспит
OK30	Проектування програмного забезпечення	4	іспит
OK31	Проектування програмного забезпечення (КР)	2	диф. залік
OK32	Дослідження операцій	4	іспит
OK33	Теорія автоматів і формальних мов	4	залік
OK34	Виробнича практика	3	залік
OK35	Системи та методи прийняття рішень	4	іспит
OK36	Інтелектуальні системи	4	залік
OK37	Методи оптимізації та дослідження операцій (КР)	2	диф. залік
OK38	Теорія програмування	4	залік
OK39	Паралельні та розподілені обчислювання	4	іспит
OK40	Обчислювальна геометрія та комп'ютерна графіка	5	залік
OK41	Основи наукових досліджень (КР)	2	диф. залік
OK42	Розподілені інформаційно-аналітичні системи	5	іспит
OK43	Кваліфікаційна робота бакалавра	9	іспит
<b>Загальний обсяг обов'язкових компонент:</b>		<b>180</b>	

Код КОП	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>Вибіркові компоненти ОПП *</b>			
<i>Вибірковий комплекс, що забезпечує соціальні навички (Soft skills)*</i>			
<b>ВК1</b>	Мовні компетентності (іноземна мова)	3	залік
<b>ВК2</b>	Українські студії	3	залік
<b>ВК3</b>	Правова компетентність	3	залік
<b>ВК4</b>	Формування системного наукового світогляду	3	залік
<b>ВК5</b>	Соціально-гуманітарна дисципліна за вибором	3	залік
<i>Вибірковий блок дисциплін Minor**</i>			
<b>ВК(М)-01</b>	Minor. Дисципліна 1	5	іспит
<b>ВК(М)-02</b>	Minor. Дисципліна 2	5	іспит
<b>ВК(М)-03</b>	Minor. Дисципліна 3	5	іспит
<b>ВК(М)-04</b>	Minor. Дисципліна 4	5	іспит
<i>Окремі вибіркові дисципліни***</i>			
<b>ВК6</b>	Економічна дисципліна за вибором	3	залік
<b>ВК7</b>	Математично-технічний блок на вибір	5,5	залік
<b>ВК8</b>	Дисципліна індивідуального вибору 1	5,5	іспит
<b>ВК9</b>	Дисципліна індивідуального вибору 2	5,5	іспит
<b>ВК10</b>	Дисципліна індивідуального вибору 3	5,5	іспит
<b>Загальний обсяг вибіркових компонент:</b>		<b>60</b>	
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ</b>		<b>240</b>	

\*Здобувач обирає одну дисципліну із запропонованих у переліках/блоках освітніх компонент ВК1 – ВК5, тим самим забезпечує опанування і поглиблення загальних компетентностей та результатів навчання, що направлені на здобуття соціальних навичок відповідно до вимог стандарту спеціальності. Переліки складових освітніх компонент ВК1 – ВК5 може збільшуватись і оновлюватись за рішенням галузевої НМК.

\*\*Здобувач може обрати будь-який блок дисциплін професійного спрямування MINOR. Блоки дисциплін професійного спрямування MINOR можуть збільшуватись і оновлюватись за рішенням галузевої НМК.

\*\*\*Загальноуніверситетський блок, в якому дисципліни для вибору пропонують викладачі Університету або інші підрозділи відповідно до напрямів своєї діяльності або наукових напрямів/шкіл.

Здобувач, який зарахований на базі повної загальної середньої освіти, виконує освітньо-професійну програму в обсязі 240 кредитів ЄКТС.

Здобувач, який зарахований на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст», виконує освітньо-професійну програму в обсязі 240 кредитів ЄКТС. При цьому ХАІ визнає та перезараховує не більше ніж 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за спеціальностями в межах галузі, і не більше 60 кредитів ЄКТС отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) за іншими спеціальностями.

Згідно з принципами компетентнісного підходу до здобуття вищої освіти перезарахування результатів раніше складених претендентом дисциплін відповідно до індивідуального навчального плану здійснюється за заявою претендента на підставі Положення «Про перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniva1/polozhennya-vaki-regulvuvut-porvadok-zdijsnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-porvadok-perezarahuvannya/>) шляхом порівняння: відповідності змісту дисципліни освітньо-професійної програми (ОПП); запланованих результатів навчання з відповідної дисципліни; загального обсягу у годинах і кредитах ЄКТС; форм підсумкового контролю тощо.

### 3.2 Розподіл освітніх компонент освітньої програми (КОП) за курсами та семестрами

Під час формування переліку дисциплін, практик та атестації враховано вимоги стандартів вищої освіти за спеціальністю 113 «Прикладна математика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, положення «Про організацію освітнього процесу у ХАІ» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/polozheniya/polozhennya-yaki-regulyuyut-poryadok-zdiysnennya-osvitnogo-procesu/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu/>) та відповідних нормативних документів.

Практики та/або стажування (за всіма видами) входять до складу обов'язкових навчальних дисциплін. Кількість форм контролю на навчальний рік не перевищує шістнадцять. Аудиторне навантаження становить від 1/3 до 2/3 загального обсягу навантаження.

Розподіл освітніх компонент освітньої програми (КОП) за курсами та семестрами надано у додатку А.

### 3.3 Структурно-логічна схема освітньої програми

Структурно-логічна схема (додаток Б) освітньої програми відображає послідовність вивчення її компонент, як обов'язкових, так і вибіркових. Здобувачем вищої освіти обирається індивідуальна траєкторія навчання яка реалізується через обирання вибіркових компонент на підставі Положення «Про забезпечення права студентів на вибір навчальних дисциплін».

## 4 ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація випускників за освітньо-професійною програмою «Обчислювальний інтелект» зі спеціальності 113 «Прикладна математика» проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи бакалавра та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавр з прикладної математики галузі знань математика та статистика.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.





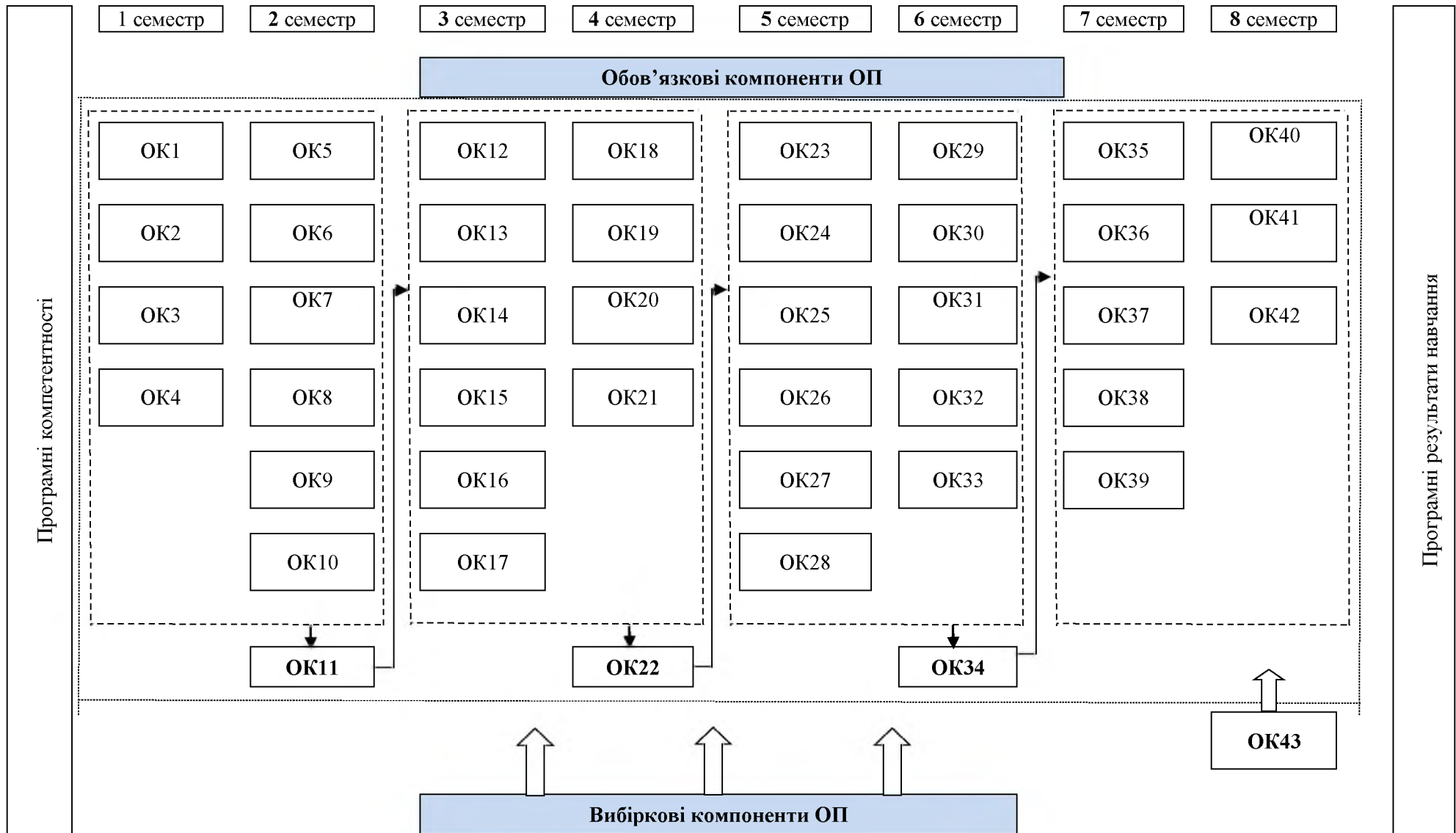
**Додаток А**  
**Розподіл освітніх компонент освітньої програми (КОП) за курсами та семестрами**

1 курс				2 курс				3 курс				4 курс			
1 семестр		2 семестр		3 семестр		4 семестр		5 семестр		6 семестр		7 семестр		8 семестр	
КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів	КОП	кількість кредитів
OK1	6	OK5	4	OK12	4,5	OK18	6,5	OK23	3	OK29	4	OK35	4	OK40	5
OK2	5	OK6	5	OK13	4	OK19	4,5	OK24	3,5	OK30	4	OK36	4	OK41	2
OK3	3	OK7	4	OK14	4,5	OK20	4,5	OK25	5	OK31	2	OK37	2	OK42	5
OK4	5,5	OK8	5	OK15	4,5	OK21	4,5	OK26	4	OK32	4	OK38	4	OK43	9
		OK9	4,5	OK16	4	OK22	3	OK27	4,5	OK33	4	OK39	4		
		OK10	3	OK17	4			OK28	3,5	OK34	3				
		OK11	3												
BK1	3	BK4	3	BK5	3	BK6	3			BK8	5,5	BK9	5,5	BK10	5,5
BK2	3					BK7	5,5	BK(M)-02	5	BK(M)-02	5	BK(M)-03	5	BK(M)-04	5
BK3	3														
28,5		31,5		28,5		31,5		28,5		31,5		28,5		31,5	
60				60				60				60			

Всі компоненти (обов'язкові та вибіркові), їх зміст, формування компетентностей (загальних, спеціальних(фахових)) та визначення результатів навчання представлено у робочих програмах дисциплін та/або силабусах на сайті в розділі «Короткий опис, структура і освітні компоненти освітніх програми і компонентів» (окремо за кожним курсом навчання) освітньо-професійної програми «Обчислювальний інтелект» зі спеціальності 113 «Прикладна математика»

<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavrii/obchislyvalnij-intelekt/>

Додаток Б  
СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ





Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Освітньо-професійна програма «Обчислювальний інтелект», галузі знань – 11 «Математика та статистика», спеціальності 113 «Прикладна математика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр, кваліфікація – бакалавр з прикладної математики	ID – 17894 Стор. 1 Всього сторінок 1
--	--	--

## ЛИСТ ОБЛІКУ ВНЕСЕННЯ ЗМІН

Номер зміни	Дата введення в дію	Пояснення до змін
1.	2 вересня 2024 р.	Затвердити зміни до освітньо-професійної програми «Обчислювальний інтелект» спеціальності 113 «Прикладна математика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів усіх курсів та форм навчання, які на ній навчаються. (Додаток А). Підстава: 1) Наказ МОН України від 13.06.2024 № 842 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти»; 2) Рішення галузевої навчально-методичної комісії № 2 (протокол №1 від 30.08.2024).

**ДОДАТОК А**

### Затверджені зміни у

освітньо-професійній програмі «Обчислювальний інтелект» спеціальності 113 «Прикладна математика» галузі знань 11 «Математика та статистика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти викладено у такій редакції:

#### **2 ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

**«Обчислювальний інтелект» зі спеціальності 113 «Прикладна математика»**

*Позицію «Загальні компетентності» пункту 6 – Програмні компетентності доповнити ЗК16 такого змісту:*

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

#### **5 МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

Вести до всіх компонент освітньо-професійній програмі «Обчислювальний інтелект» спеціальності 113 «Прикладна математика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, для здобувачів усіх курсів та форм навчання, які на ній навчаються загальну компетентність ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.